



Педагогикалық зерттеу методологиясы. Ғылыми зерттеу жұмысының түрлері, деңгейлері, кезеңдері.

Тексерген: Әуелова М.М

Орындаған: Мұқажан Мақпал

**“Методология ” грек тілінен аударғанда “әдіс туралы ғылым” деген мағынаны береді.
“Метод” “әдіс” термині тікелей нақты бір нәрсеге деген жол ретінде анықталады, яғни методология мағнасы жағынан бір нәрсені тану туралы ғылым болады. Сондықтан методология зерттеу процесі туралы ілім ретінде түсіндіріледі.**

Педагогикалық методологияның мәні әртүрлі түсіндіріледі: әдіс туралы ғылым, философиялық қағидаларды тікелей ғылыми зерттеулерде қолдану ретінде; арнаулы зерттеу әдістерін жасауға арналған ғылыми пән ретінде. Бұл айтылған үш көзқарас педагогика методологиясының шекарасын мөлшерсіз кеңейтеді немесе тарылтады. Қазіргі педагогика методологиясының пәні болып педагогикалық құбылыстармен оның нәтижесі – педагогикалық білімдер жүйесін зерттеу процесі екендігі анықталған.

Қандай да салада болмасын ғылыми таным, таным субъектісі (зерттеуші) зерттеу процесінің барлық элементтерін білуін талап етеді.

**тақырыпты үйлестіре
(дифференцировать)
және оның
көкейкестілігін дәлелдей
біледі;**

**ғылымдағы тақырыптың
зерттелу жағдайын және пайда
болған қайшылықтарын анықтай
білуде оларды тәжірибеде піскен
сұрақтардың, жасалған
теориялардың (разработкалардың
сәйкес келмеуі);**

**Мақсат (қандай нәтиже
алуға болатындығын)
нысана зерттеу пәнін
анықтай алады.**

**зерттеу
нысанасын
талдамалардың ,
үйлестіре біледі.**

Болмысты ғылыми танудың әр түрлі әдістері.

Қазіргі замандағы ғылымның әдіснамасы білімнің жеке бір саласы ретінде дамып келе жатыр, оған нақты – ғылыми деңгейде өткізілген зерттеулер сүйенеді. Кейде әдісмананың философиялық және нақты – ғылыми деңгейлері теңдестіріледі, ал олардың шынайы мүмкіндіктері мен шектерін ғылыми зерттеулердің әдіснамалық негізі болып табылатын материалистік диалектика ғана анықтай алады. К. Поппердің әдіснамалық тұжырымында, Т. Кунның ғылыми революциялар теориясына, Ст. Тулминнің ғылыми білім дамуының тарихи мақсатына, И. Лакатостың ғылыми – зерттеу бағдарламаларының концепциясына көп көңіл бөлінуде, олар ғылым тарихымен тығыз байланыста болып, ғылымның неопозитивтік мақсатын сынға алады.

Әдіснама дегеніміз әдістер туралы ілім, оларды зерттеушінің ойлау сипатын, оның танымдық процесінің дамуының жолын анықтаушы ретінде қарастыру қажет. Оқыту, тәрбиелеу мен дамыту теориялары педагогика ғылымы әдістерінің негізгі мазмұнын құрайды.

Зерттеудің эксперименталды –эмпирикалық әдістері.

Педагогикада зерттеудің үш деңгейі бар:

эмпирикалық

теориялық

әдіснамалық

Педагогикалық эксперимент



танымның эмпирикалық деңгейіндегі зерттеудің негізгі әдісі болып табылады, ол құбылыстарды олардың өту барысының нақты тіркелген жағдайларында зерттеуге бағытталған. Эксперимент ғылыми зерттеудің теориялық және эмпирикалық деңгейлері арасындағы байланыстырушы буын болып табылады.



Сұрақ – жауап әдістері. Олардың ерекшелігі педагогикалық жағдайлардың элементтерінің объективті қасиеттерімен қоса өзара байланысты “субъект – субъект” жүйесінің қасиеттері танылып, есепке алынады.

а) әңгіме сұхбат

ә) сұхбат –
әңгіме

Сұрақ – жауап әдісінің
мынандай түрлері бар:

анкета



**Мұғалімдердің, жаңашыл
— педагогтардың
тәжірибесін зерттеу өсіп
келе жатқан ұрпақты
оқыту және тәрбиелеумен
байланысты. Тәжірибе
дегеніміз — педагогтың
ұзақ жылдар бойындағы
практикалық —
педагогикалық іс — әрекет
нәтижесінде
жинастырған шеберлігі,
ол практик — мұғалімнің
тәжірибелілігі.**

**Эмпирикалық әдіс әдіс
ретіндегі дәрігерлік —
педагогикалық тексеру
медикалық —
педагогикалық кестені
жаппай дайындаумен
байланысты. Ол кестелер
оқушыларға қатысты жеке
дара қолданылады,
оқушылар әр түрлі
ғылыми мамандар
тексеруінен өтеді.**

Оқушылардың жазбаша, графикалық және шығармашылық жұмыстарын зерттеу зерттеушіге оқушылардың интеллектуалды – даралық ерекшеліктері мен қабілеттері туралы мағлұмат беретін әдістің бір түрі.

Ғылыми танымның екінші деңгейі – теориялық деңгей. Ол зерттеушіге зерттеу әдістері мен ғылыми нәтижелер арасындағы себеп – салдарлық тәуелділікті айқындауға, эмпирикалық деректерден теориялық қорытындыларға көшу барысындағы педагогикалық заңдылықтарды анықтауға көмектеседі.

Педагогикалық құжаттарды зерттеу білім беру жүйесі қызметінің негізгі бағытарының жағдайы мен даму тенденцияларын көрсетеді. Оқу жоспарлары, бағдарламалары, оқулықтар, оқу – әдістемелік оқу құралдары, мұғалімдердің сабақ жоспарлары, жалпы білім беретін мектептердің, лицейлердің, колледждердің оқу тәрбие бағдарламалары мен жоспарлары, сынып журналдары, оқушыларды оқыту, тәрбиелеу мен дамытудың мазмұндық компоненттері тіркелетін басқа да құжаттар зерттеудің ең маңызды негіздері болып табылады.